

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

TREŚĆ:

1: SPRAWY POLSKIE:

a/ Stosunki polsko-litewskie str:1

b/ Stosunki polsko-czechosłowackie ..... " 1

2: ZAGADNIENIA OGÓLNE:

a/ Sytuacja międzynarodowa str:2

b/ Sytuacja polityczna w Chinach ..... " 3

c/ Zatarg włosko-Jugosłowiański ..... " 4

d/ Mała Ententa a Rumunja ..... " 5

e/ Sytuacja polityczna w Niemczech ..... " 5

3: NOTATKI I INFORMACJE:

I. PRAWY POLSKIE:

STOSUNKI POLSKO-LITEWSKIE:

KOBIENICE ZBIORÓW 22/IV: W art. p. t. "Wpór o Wilno" podaje przebieg starań firmy angielskiej "International Pulp and Chemical" u Rządu litewskiego o pozwolenie na spław drzewa polskiego Niemna w ilości 100:000 metrów sześciennych. Usiłowania rządu angielskiego zmierzające do porozumienia polsko-litewskiego nie doprowadziły do pożądanego wyniku i Rząd litewski zajmuje w dalszym ciągu stanowisko nieprzejednane w sprawie Wilna. Na skutek kłótni państw, należącej do Rady Ambasadorów, przypominającego Rządowi litewskiemu, że sprawa Wilna już została przez Radę definitywnie rozstrzygnięta i że Litwa nie wykonała zobowiązań międzynarodowych wówczas przyjętych, Rząd litewski odpowiedział w naciś, że podtrzymuje swoje pretensje do Wilna, nie zawarło z Polską umowy konsularnej i komunikacyjnej, ale nie będzie robił trudności w spławianiu polskich towarów do Kłajpedy, zastrzega jednak sobie, że będzie konfiskował towary, pochodzące z Wilnołóżczyzny, oraz będzie aresztował i pociągał do odpowiedzialności te osoby z obsługi tratw i statków, którzy służyli w polskim wojsku, a pochodzą z Wilnołóżczyzny. Pismo wyraża żalenie, że w takich warunkach angielskie sfery zrezygnują ze sprawy drzewa, a zapewne Polska również nie będzie zabiegać o tego rodzaju spław:

STOSUNKI POLSKO-CZECHO-SŁOWACKIE:

CZECHOSŁOWACKA REPUBLIKA z 19/IV zamieszcza art. wstępny p. t. "Drogi naszej współpracy z Polską": Autor kładzie nacisk na konieczność wzajemnego poznania się obu społeczeństw, widząc w tym warunek prawdziwej współpracy i przyjaźni polsko-czechosłowackiej. Do datin Krakom na drzewo poznania była, zdaniem autora, urzędowo, na na cześć p. t. Girsy w Towarzystwie Rolniczym. Pierwsi rolnicy ed-czali w Polsce podświadomie konieczność zbliżenia i współpracy z Czechosłowacją. Przemówienia wygłoszone w Towarzystwie Rolniczym świadczą, że dążenia te coraz bardziej ugruntowują się. Ostatnia deklaracja rolnictwa polskiego na dla stosunków polsko-czechosłowackich nie mniej dnieście znaczenie, jak porozumienie osiągnięte przez obu ministrów spraw zagranicznych w Genewie w 1924 r. Autor artykułu kończy swe wy-sawy wyrażeniem przekonania, iż rozwój stosunków między obu państwami jest na najlepszej drodze, a do dalszego poznania się przyczyniają się zapowiedziane wycieczki polskich dziennikarzy do Czechosłowacji i parlamentarzystów czechosłowackich do Polski:

PRAWO LUDU z 15/IV zamieszcza komunikat o czeskim wieczorze urządzenym w Towarzystwie Rolniczym w Warszawie, p. t. "Za czesko-polską unją celną: przyczem redakcja ed siebie dodaje komentarz, w którym z radością i uznaniem wyraża się o tej uroczystości. Pismo wyraża pogląd, że przemysł czeski, aby mógł istnieć, musi mieć zbyt w rolniczej Polsce. Oba państwa muszą, zdaniem dziennika zawrzeć unję celną i jaknajściślej współpracować:

2: ZAGADNIENIA OGÓLNE:

SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA:

DAILY HERALD 22/IV: W art. wstępnym omawia sytuację w Europie i pisze, że pakt Ligi Narodów jest narzucony, którego wielkie mocarstwa posługują się, lub które ignorują, zależnie od swych celów. W południowo-wschodniej Europie Francja i Włochy rywalizują ze sobą o dominujące stanowisko tak samo jak rywalizowały cesarstwa Rosji i Austrii. We wszystkich stolicach Europy i Azji odczuwa się wpływ kampanji Anglii przeciwko Związkowi. Wszędzie zmierza się do dawnych celów dawnymi środkami. Pokój świata nie może być zapewniony przez czasowe sztuczne dyplomatyczne rozwiązania, ani też przez Ligę Narodów, która nigdy nie może działać, o ile dana sprawa bezpośrednio dotyczy wielkich mocarstw. Pokój może być zapewniony drogą zasadniczo nowej zmiany metod i celów. W zakończeniu autor podkreśla, iż świat musi wybrać pomiędzy spejalizacją a powrotem wojny:

MORNING POST 22/IV: W art. wstępnym, omawiając propagandę sowiecką w Chinach, skierowaną przeciwko Anglii, podkreśla, iż polityka wobec Związków bezwzględnie powinna ulec zmianie. Traktat handlowy powinien być wypowiedziany i cofnięte również uznanie dyplomatyczne. Anglia zyska w ten sposób swobodę działania. Sowiety prowadzą przeciwko Anglii nowy rodzaj wojny, posługując się chytrą. Anglia powinna wykorzystać swój wpływ u swoich sprzymierzeńców, aby zwyciężyć konspiratorów. Dotychczas Anglia nie odważyła się za wot, pozostając neutralną:

LE TEMPS z 19/IV: Omawia w art. wstępnym wywody Stressemanna na temat ogólnej sytuacji międzynarodowej, ogłoszone w "Kölnische Zeitung". Zapatrywania Niemiec - w ujęciu Stressemanna - na kwestję polityki odprężenia i zbliżenia nie są koncepcją o charakterze ogólnoeuropejskim. Ten brak zrozumienia rzeczywistego stanu rzeczy wobec dobytego doświadczenia oraz rozwoju wypadków w Europie i poza Europą, jest zjawiskiem bezwzględnie niepokojącym. Nie można mieć za złe Stressemannowi, że przedstawił on sytuację w sposób najbardziej korzystny dla interesów swego państwa. Nie jest to jednak najlepszy sposób wznowienia zaufania i ułatwienia zadania tym, którzy dążą do zorganizowania Europy na zasadach praw w celu praktycznego ustalenia pokoju. Po układach w Locarno można się było spodziewać bardziej wyrozumiałego stanowiska Niemiec, tembardziej, że poczynione im już zostały bardzo znaczne ustępstwa. Jest to zapewne następstwem dojścia do władzy nacjonalistów, którzy byli zawsze przeciwni polityce Locarno i w których obozie hr. Westarp jest w dalszym ciągu jedną z najwplywowszych osobistości:

VÖSSISCHE ZEITUNG 22/IV: Donosząc o zarysowującej się w ostatnich czasach zbliżenia francusko-angielskiego, twierdzi, że w związku z tym zbliżeniem coraz częściej dają się słyszeć pogłoski, zapowiadające zlikwidowanie konfliktu angielsko-rosyjskiego. Łączą się z tym zdaniem korespondenta "Vossische Zeitung", zrealizowanie polityki polskiej w Ameryce, gdyż Ameryka nie przyznałaby tej pożyczki Polsce, gdyby się nie liczyła z pojednaniem polsko-rosyjskim, a partem o Anglię:

STANOWISKA POLSKIE

Wobec powyższego, w sprawie wywołania wojny światowej, należy stwierdzić, że państwa, które nie są zainteresowane wojną, nie mogą być zmuszane do wojny. Wobec powyższego, w sprawie wywołania wojny światowej, należy stwierdzić, że państwa, które nie są zainteresowane wojną, nie mogą być zmuszane do wojny.

Wobec powyższego, w sprawie wywołania wojny światowej, należy stwierdzić, że państwa, które nie są zainteresowane wojną, nie mogą być zmuszane do wojny. Wobec powyższego, w sprawie wywołania wojny światowej, należy stwierdzić, że państwa, które nie są zainteresowane wojną, nie mogą być zmuszane do wojny.

Wobec powyższego, w sprawie wywołania wojny światowej, należy stwierdzić, że państwa, które nie są zainteresowane wojną, nie mogą być zmuszane do wojny. Wobec powyższego, w sprawie wywołania wojny światowej, należy stwierdzić, że państwa, które nie są zainteresowane wojną, nie mogą być zmuszane do wojny.

Wobec powyższego, w sprawie wywołania wojny światowej, należy stwierdzić, że państwa, które nie są zainteresowane wojną, nie mogą być zmuszane do wojny. Wobec powyższego, w sprawie wywołania wojny światowej, należy stwierdzić, że państwa, które nie są zainteresowane wojną, nie mogą być zmuszane do wojny.

SYTUACJA POLITYCZNA W CHINACH.

Le Temps z 20/IV pisze w art. wstepnym, ze jak wiadomo, przedstawiciele mecarstw w Chinach zabiegaja u swoich rzadow o wystosowanie do nin: Czom'a drugiej noty w tonie obszerniejszym. Pogloski te trzeba przyjmowac z rezerwa, gdyż akcja mecarstw musi sie zawsze przystosowywac do sytuacji w danym momencie, która zmienia sie obecnie w Chinach niemal z dnia na dzien. Dominujacym jest obecnie fakt porozniczenia sie krotkimi umiarkowanymi i skrajnymi Kuomintangu, a raczej, mówiac jasno, krotkimi nacjonalistycznymi i rewolucyjnymi bolszewickimi, które chciaby wladnosc Chiny pod wplywy Moskwy. Jest to w kazdym razie poczatek nowej fazy, która tak pod wzgledem wewnetrzno-politycznym, jak i międzynarodowym moze sie stac momentem decydujacy w obecnym kryzysie, jaki przezywaja Chiny.

DE TEMPS 21/IV. omawiajac obecną sytuację w Chinach oraz trzy ich obozy, pisze, iż trzeba przyznac, że gen. Czang Kai Szek prowadzi swoje dzialania z wielką energią. Obecnie widziac Chiny, jako państwo nieozależne pod władzą nacjonalistów, podczas gdy przeciwnicy jego dążą do podporządkowania nacjonalizmu komunistom i wołają o Chiny pod władzę Moskwy. Zauwazyć nalezy, że rząd Chin południowych, swracając się przeciwko Nankinowi i Szanghajowi, traci tym samym zdecydowanie dotąd korzyści, tembardziej, że większość sił południowych przechodzi na stronę Czang Kai Szeka. Z drugiej strony fakt, że w Hanken przewazaja wpływy moskiewskie, pozwala się domyslac, że kampanja przeciwko Nankinowi jest w rzeczywistosci kampanja bolszewicka, a więc wpływa na przyspieszenie konsolidacji stronniców nacjonalistycznych: o ile to rzeczywiscie nastapi, wojna cywilna w Chinach zmieni swój charakter, stajac się walką nacjonalizmu chińskiego przeciwko bolszewizmowi moskiewskiemu.

THE TIMES 21/IV. Kor. z Pekinu, omawiajac krotko nacjonalistycznych przywódców chińskich, pisze, że chodzi tu raczej o zdobycie władzy przez rywalizujace frakcje niż o różnice zasad.

THE MANCHESTER GUARDIAN 21/IV. W art. wstepnym, omawiajac politykę Anglii wobec Chin, zapytuje, w jakim celu wyslane sa nadal wojska angielskie. Liczba ich jest juz tak duza, że moglyby sie ostatecznie broń; gdyby wspólnie chińskie wojska południowe zaatakowały Szanghaj. Anglik stwierdza za Foreign Office, że nastąpiła zmiana polityki wobec Chin. Zapytywanie to jest mylne: Jeszcze przed miesiacem mówilo się o rekwanizacji - dziś wysyła się jedynie wojska. Można by twierdzic, że Chwila nie jest odpowiednia do prowadzenia rekwanizacji, ponieważ nastąpił zmian w tonie rządu kantoniego. Rząd angielski zdaje się być innego zdania. Niedawno zażądał od rządu kantoniego odszkodowania za wyładki w Nankinie. Jeżeli więc rząd ten jest kompetentny do placenia odszkodowania, to jest również kompetentny do prowadzenia rekwanizacji. Anglia pewnie wraca do polityki silnej ręki. Obecnie ponosi ona konsekwencje tej polityki i okupacji terytorjum chińskiego.

PRAWDA 19/IV zamieszcza przemówienie Bucharina o rewolucji chińskiej, wygłoszone na 4-ym zjeździe Sowietów. Rewolucja chińska jest rewolucją naradową i wyzwolenczą. Zadaniem jej jest zjednoczenie Chin i uwolnienie ich od zależności napół feodalnej od mecarstw kapitalistycznych. Drugą cechą rewolucji chińskiej jest walka proletariatu chińskiego z feodalizmem rodzinnym. Nieuwzględnienie tej okoliczności byłoby błędem, popeknanym przez partję komunistyczną.

PRAWDA z 20/IV. Agencja TASS donosi, że dokonany zostal ostateczny rozstrzał między Uchaniem i Nankinem. W Nankinie twerzy się już nowy rząd: według pogłosek rząd narodowy i Komitet wykonawczy Kuomintangu wykluczył z partji Czang Kai Szeka i ogłosis go buntownikiem, będącym poza prawem. Rząd narodowy przygotowuje się do walki z Czang Kai Szekiem.

19/IV. W tym celu, jak wiadomo, przywrócić do normalności stosunki w Chinach, należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach. W tym celu należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach. W tym celu należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach.

20/IV. W tym celu, jak wiadomo, przywrócić do normalności stosunki w Chinach, należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach. W tym celu należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach. W tym celu należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach.

21/IV. W tym celu, jak wiadomo, przywrócić do normalności stosunki w Chinach, należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach. W tym celu należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach.

22/IV. W tym celu, jak wiadomo, przywrócić do normalności stosunki w Chinach, należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach. W tym celu należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach. W tym celu należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach.

23/IV. W tym celu, jak wiadomo, przywrócić do normalności stosunki w Chinach, należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach. W tym celu należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach.

24/IV. W tym celu, jak wiadomo, przywrócić do normalności stosunki w Chinach, należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach. W tym celu należy przede wszystkim zrehabilitować politykę, którą rząd angielski prowadzi w Chinach.

ZATARG WŁOSKO-JUGOSŁOWIAŃSKI.

L'ERE NOUVELLE 21/IV pisze, że utworzenie gabinetu koalicji narodowej w Jugosławii zwiększyło napięcie w stosunkach pomiędzy Rządem a Belgradem. Według ostatnich wiadomości należy przypuszczać, że rząd faszystowski nie ma najzupełniej zamiaru przystąpić do rewizji Traktatu w Tirana. Mussolini nie chce również słuchać o interwencji Ligi Narodów, o ile nie otrzyma gwarancji politycznej decyzji. W ten sposób zmniejsza się z dnia na dzień możliwość polubownego załatwienia konfliktu włosko-jugosłowiańskiego. Francji pozostaje w tym wypadku rola zrytualnego doradcy; a usiłowania jej w tym kierunku spotkały się dotąd z pewnym powodzeniem w Belgradzie, natomiast z niepowodzeniem w Rzymie. Pucc na swoje skankretyzowane plany i liczy przytem na poparcie Londynu. Wobec tego rozwiązania istniejącego konfliktu nie należy szukać w Rzymie, ani w Genewie, lecz w porozumieniu Paryża z Saint James, od czego rzeczywiście zależy pokojowe załatwienie sprawy między Włochami a Jugosławją.

THE DAILY TELEGRAPH 22/IV. Kor: dyplomatyczny, omawiając konflikt włosko-jugosłowiański, pisze, że Anglja nie podejmuje już żadnych kroków w zamiarze interwencji, gdyż koła angielskie uważają, iż stosunki włosko-angielskie nie powinny być narażone na niebezpieczeństwo powstania się z powodu konfliktu, w którym Anglja nie jest stroną bezpośrednio zainteresowaną. Poza to uważa się, że interwencja stron trzecich może tylko zwiększyć konflikt nadając mu znaczenie, jakiego może nie posiada.

IL POPOLO D'ITALIA 21/IV. Kor: londyński donosi, że w związku ze zmianami pism francuskich, iż Chamberlain przyrzekł skłonić Mussoliniego do ustępstw wobec Jugosławii i do dyskusji nad Traktatem w Tirana, - nie o tych informacjach nie wiadomo w Londynie. W kołach Foreign Office uważa się te wszystkie wiadomości za zmyślone.

LA TRIBUNA 23/IV. Kor: z Londynu zasięgał informacji u źródeł kompetentnych i dowiaduje się, że Londyn nie uważa za potrzebną ani za przyteczną jakakolwiek interwencję ze swej strony.

LE TEMPS 23/IV. W art. wstępnym, omawiającym stosunki włosko-jugosłowiańskie, pisze mianowicie, że wobec stanowiska Mussoliniego nie chce dopuścić do analizowania treści Traktatu w Tirana, czy to na gruncie Ligi Narodów, czy też podczas bezpośrednich pertraktacji pomiędzy Rzymem a Belgradem, przyczyny i podstawy istnienia omawianego konfliktu nie zostaną usunięte i nieporozumienie będzie wznowione przy pierwszej okazji. O ile rząd faszystowski nie chce w rzeczywistości naruszać niepodległości Albanji powinienby się wypowiedzieć otwarcie w sprawie interpretacji Traktatu w Tirana, co bynajmniej nie naraziłoby na szwank godności narodu włoskiego. Z uwagi na przyjazne stosunki między Rzymem a Londynem, Ambasador w Brytanji w Rzymie stara się wywrzeć wpływ na Mussoliniego, aby zmienił swoje postanowienie w tej sprawie. Obawa narażenia stosunków włosko-brytyjskich może wpłynąć do pewnego stopnia na opinię koł miarodajnych włoskich. W każdym razie obecnej chwili załatwienie konfliktu włosko-jugosłowiańskiego uzależnione jest do pewnego stopnia od powodzenia akcji dyplomatycznej brytyjskiej.

SLOVAK 24/IV. Kor z Belgradu pisze o przyczynach zatargu włosko-jugosłowiańskiego i wspomina, że Achmed Zagu-Beg przedtem proponował Jugosławii podobny pakt, jaki zawarty został w Tiranie z Włochami, lecz rząd jugosłowiański z propozycji nie skorzystał, ze względu na to, że nie chciał wejść w kolizję z traktatami, na których więdnieją podpisy Jugosławii, a które gwarantują niepodległość Albanji.

MAŁA ENTENTA A RUMUNJĄ:

CE HE SLOVO 23/IV: Rumuński minister spraw zagranicznych Mitili-
nou udzielił wywiadu korespondentowi bukareszteńskiemu "Petit Pari-
sien" /Bourges/, któremu oświadczył, iż zaniepokojenie opinii publicznej
z powodu upadku włosko-węgierskiego jest zupełnie niesprawiedliwie-
ne: Pakt ów bowiem nie jest niczem więcej, jak tylko jednym z trakta-
tów arbitrażowych, licznie zawieranych w ostatnich latach: W sprawie
pogłosek o osłabieniu przyjaznych stosunków między państwami Małej
Ententy, oświadczył Minister: Zawsze przed konferencją Małej Ententy
znajdą się złe duchy, które szerzą nieprawdziwe wiadomości, mając
jej zaszkodzić, proponował on ministrowi Beneszowi, aby zjazd wyzna-
czy 15 maja b.r.: mógł się odbyć w Pradze, ponieważ chciałby takż osobi-
ście widzieć się z prezydentem Masarykiem: Przyszła konferencja udowodni
całemu światu, że Rumunja pozostaje wierna swoim zobowiązaniom przy-
jaźni: W końcu minister nadał sobie, że zbliżenie włosko-rumuńskie w
niczem nie narusza przyjaznego stosunku do Francji: Po zjeździe najo-
wymi uda się do Paryża, colem omówienia z ministrem Briand'om spraw
rumuńsko-francuskich:

SITUACJA POLITYCZNA W NIEMCZACH:

BERLINE TAGEBLATT 22/IV: Pierwszego dnia kongresu Stronnictwa de-
mokratycznego w Hamburgu przemawiał b. minister Dr. Koch o konieczno-
ści zaprowadzenia jednolitego ustroju państwowego: Mówca dowodził, że
tysiącletnie dążenia narodu niemieckiego do jedności będzie dopiero
spełnione w demokratycznym jednolitem państwie niemieckim: Dotych-
czasowe państewka, składające Rzeczę, były domenami interesów dynastycz-
nych a t: zw. federalizmu był niczem innym, jak tylko dynastycznym party-
kularyzmem, skierowanym przeciwk władzen centralnym: Dzisiejszy fede-
ralizm nie posiada nic wspólnego z interesem plecion niemieckich i
jest on raczej egoizmem państewek, które wcale nie są reprezentanta-
mi odrębnych plecion niemieckich: Właściwości etniczne plecion ochrania-
ją dziś właśnie centralnie i wchodzi to w zakres obowiązków całego na-
rodu: Dzisiejszy stan ustroju stanowi także pod względem gospodarczym
wielką niedogodność, oraz utrudnia wszelką poważniejszą reformę ad-
ministracyjną: Mówca podnosi dalej, że będąc ministrem spraw wewnętrz-
nych wprowadził wiele pojęć w życie państwowem, które ułatwiają zro-
zumienie doniosłości jednolitego ustroju: Zwalcza nanewr ministra
Kendella, przyznającego krajom suwerenność, ponieważ suweronnym jest
tylko naród a istnienie 18 parlamentów jest instytucją przestarzałą:

3: N O T A T K I I I N F O R M A C J E :

CORRIERE DELLA SERA 21/IV: Po powrocie do Budapesztu Bethlen po-
czynił prasie deklaracje o swej podróży do Rzymu i mówił, że pragnie
zawrzeć przyjacielskie stosunki z Jugosławją i Rumunją na polu g-
spedarczen: O faszyzmie powiedział: "Wszyscy ludzie wykształceni p-
winni interesować się rezultatami osiągniętymi przez Mussoliniego:"
Następnie zaprzeczył pogłoskom o swej podróży do Warszawy, oraz do-
dał, że obecnie brak zasadniczych warunków dla zbliżenia Węgier z
Rumunją:

DAILY TELEGRAPH z 22/IV: Kor: dyplomatyczny pisze, że banki niemiec-
kie przy współudziale przemysłowców i poparciu Rządu rokują z so-
wietami w kwestji udzielenia siewietom kredytów handlowych w sumie
od 40 do 60 tysięcy funtów szterlingów: W kołach angielskich wywołała
wielkie oburzenie wiadomość, że kredyty mają być spłacone w ciągu
8 lat od chwili obecnej: Kor: przypuszcza, że chodzi tu o względy po-
lityczne, a mianowicie o poparcie przez siewity polityki Niemiec w
Genewie, co można wywnioskować z poufalskiej próby stresemana pojedna-
nia Moskwy i Berna: Autor pisze, że uzyskanie tak wielkich kredytów
umożliwi siewietom prowadzenie politycznej kampanji przeciwk Wielkiej
Brytanji i innym mocarstwom w Chinach:

